

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
(ΟΜΑΔΑ Α΄)

ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ (ΟΜΑΔΑ Β΄)

ΤΡΙΤΗ 21 ΜΑΪΟΥ 2013

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

Η σημερινή οικονομική κοινωνική ζωή είναι ως ένα μεγάλο σημείο πλημμυρισμένη και κυριευμένη από τη διαφήμιση.

Όπου κι αν γυρίσει κανένας σήμερα το βλέμμα του, έστω και για μια στιγμή, δεν μπορεί παρά να πέσει το μάτι του επάνω στη διαφήμιση, κι όπου δεν τη βλέπει ακόμη, την ακούει.[...] Εφημερίδες, περιοδικά εικονογραφημένα και μη, δρόμοι, σιδηροδρομικοί σταθμοί, γραφεία ταξιδίων, μετώπες σπιτιών, μανδρότοιχων είναι πλημμυρισμένα από διαφήμιση, από χαρτιά, εικόνες, κείμενα, χρώματα κλπ., πράγματα διαφήμισης. Είναι ένα φαινόμενο του βιομηχανικού πνεύματος και της προόδου του τεχνικού πολιτισμού, που έχει διαποτίσει το συνειδητό, όσο και το υποσυνείδητο του ψυχικού κόσμου μας.[...]

Ωστόσο, κανένας προωθητής της διαφήμισης, δεν μπορεί ν' αρνηθεί τους κοινωνικούς κινδύνους που κλείνει μέσα της η διαφήμιση, όταν αυτή διαβαίνει ορισμένα όρια. Σοβαροί ερευνητές του προβλήματος της διαφήμισης παρατηρούν ότι εκείνη η διαφήμιση αξίζει, που διαφημίζει μόνο το καλό εμπόρευμα, το καλό προϊόν, εκείνη που δε διαφημίζει περισσότερο απ' ό,τι προσφέρει.

Πέρα όμως απ' αυτές τις παρατηρήσεις, υπάρχουν και οι κακές μέθοδοι και οι κακοί σκοποί της διαφήμισης, οι οποίοι πάλι βάζουν σε συλλογή τους αντικειμενικούς

ερευνητές αυτού του φαινομένου. **Παρατηρούν**, π.χ., πώς επιτίθεται, πώς ορμά η διαφήμιση προς το κοινό συνειδητά και ραφιναρισμένα¹, για να προκαλέσει με την υποβολή **τεχνητές** ανάγκες, δηλαδή να παραπλανήσει το κοινό να αγοράσει εμπορεύματα, τα οποία δεν έχει καθόλου ανάγκη και τα οποία ακόμη μπορούν να αποβούν και προς βλάβη του. Με την υποβολή σπρώχνει τον άνθρωπο προς τη χωρίς μέτρο χρήση των απολαυστικών αγαθών, μια ώθηση που κλείνει αρκετούς κοινωνικούς κινδύνους.

Κι όχι μόνο αυτό, παρά με την υπερβολή και την υποβολή της η διαφήμιση προσπαθεί να ξυπνήσει τη βουλιμία² προς τα υλικά αγαθά, πέρα από την πρόπουσα και δικαιολογημένα κάλυψη των αναγκών των ανθρώπων, έτσι που να αδυνατίζει την αγοραστική δύναμη για άλλα αναγκαία και λογικά πράγματα. Έτσι η διαφήμιση, όπου λείπει η κοινωνική ευθύνη από τους παράγοντές της, εκεί σκορπά μέσα στην κοινωνία ένα μεγάλο κακό.

Η διαφήμιση αποπλανά και διαφθείρει, γιατί ο σημερινός άνθρωπος της μαζικής κοινωνίας είναι πολύ ευεπίφορος³ στη μαζική υποβολή. Αυτή η αιχμαλωσία την οποία υφίσταται ο άνθρωπος από την υποβολή και από τα άλλα μέσα της διαφήμισης, τον φτάνει στο σημείο ν' ακολουθεί με κλειστά τα μάτια. Τον φτάνει στο σημείο ν' ακολουθεί γραμμή χωρίς σκέψη, χωρίς έρευνα και εξέταση.

Η διαφήμιση μπορεί βέβαια, χωρίς αμβιβολία, να αποβεί κοινωνικά ωφέλιμη. Να συμβάλει πολύ στην **πρόοδο** και στο δυνάμωμα της ελεύθερης οικονομίας, όταν εκτελεί την αποστολή της κατά θετικό τρόπο, όταν αντικρίζεται και ενεργεί σαν διαφώτιση του κοινού, σαν προσανατολισμός σε ό,τι είναι συμφέρον στον αγοραστή, όταν αυτή κρατιέται μέσα στα όρια, μέσα στο πρόπον, όταν αφήσει τις χοντροκομμένες μεθόδους του ψεύδους και της απάτης ή της φαινομενικής αλήθειας.

1. ραφιναρισμένα: έντεχνα, επιδέξια

2. βουλιμία: λαιμαργία, έντονη επιθυμία

3. ευεπίφορος: επιρρεπής, αυτός που παρασύρεται εύκολα

Ιω. Ν. Ξηροτύρης, 1965, «*Επίκαιρα Κοινωνικά Προβλήματα*», Θεσσαλονίκη (Διασκευή)

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου, που σας δόθηκε, χωρίς δικά σας σχόλια (90-110 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. «Η διαφήμιση μπορεί βέβαια, χωρίς αμφιβολία, να αποβεί κοινωνικά ωφέλιμη». Σε μία παράγραφο 80-100 λέξεων να σχολιάσετε την παραπάνω άποψη του συγγραφέα.

Μονάδες 15

B2. Ο συγγραφέας στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου «Όπου κι αν γυρίσει ... κόσμου μας» χρησιμοποιεί ως τρόπο πειθούς την επίκληση στη λογική. Να εντοπίσετε τα μέσα πειθούς στην παράγραφο αυτή.

Μονάδες 5

B3.α. Να γράψετε από ένα συνώνυμο για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις, χωρίς να αλλάζει το νόημα του κειμένου: **διαβαίνει, συλλογή, Παρατηρούν, τεχνητές, πρόοδο.** (Μον. 5)

β. Να γράψετε από ένα αντώνυμο για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις: αρνηθεί, δικαιολογημένη, λογικά, ωφέλιμη, διαφώτιση. (Μον. 5)

Μονάδες 10

B4. Να εντοπίσετε τα δομικά στοιχεία της τελευταίας παραγράφου του κειμένου: «Η διαφήμιση μπορεί ... φαινομενικής αλήθειας».

Μονάδες 5

Γ1. Σε ένα άρθρο (500-600 λέξεις), που θα δημοσιευτεί στην εφημερίδα του σχολείου σας, να αναφερθείτε:

- α) στις αρνητικές πλευρές της διαφήμισης και
- β) στους παράγοντες που βοηθούν στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης των νέων απέναντι στα αρνητικά μηνύματα της διαφήμισης.

Μονάδες 40

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε **μόνον** τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνον με μπλε ή μόνον με μαύρο στυλό ανεξίτηλης μελάνης**.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: **10.00 π.μ.**

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Α΄ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
(ΟΜΑΔΑ Α΄)

ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ (ΟΜΑΔΑ Β΄)

ΤΡΙΤΗ 21 ΜΑΪΟΥ 2013

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΕΣΠΕΡΙΝΑ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΚΕΙΜΕΝΟ

[Οι Νέες Τεχνολογίες στη ζωή μας]

Το ερώτημα που τίθεται σήμερα είναι: τι είδους αλλαγές έχουμε με την **ανάπτυξη** των Νέων Τεχνολογιών; Ποια είναι άραγε τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα από τις συνέπειες της διείσδυσής τους στη ζωή μας; [...]

Είναι πολλά τα επιτεύγματα και οι καινοτομίες που έχουν **πραγματοποιηθεί** από τα πρώτα κιόλας βήματα της πληροφορικής.[...] Η εκμηδένιση των αποστάσεων, η διεθνοποίηση της οικονομίας και της πολιτικής ζωής καθώς και το άνοιγμα των κοινωνιών με τις απίστευτες για τους ανθρώπους παλαιότερων εποχών δυνατότητες επικοινωνίας και ανταλλαγής αγαθών – όχι μόνον υλικών, αλλά και πολιτιστικών – είναι μία πρωτόγνωρη σε έκταση πραγματικότητα.

Ζούμε ήδη στην εποχή που όλο και περισσότεροι άνθρωποι μπορούν μέσω του υπολογιστή και άλλων ηλεκτρονικών μηχανημάτων να κάνουν πολλές δουλειές από το σπίτι τους, να αναπτύσσουν οικονομικές συναλλαγές και σχέσεις με άτομα και επιχειρήσεις στην άλλη άκρη του κόσμου. Μπορούν να σπουδάζουν από απόσταση, να πραγματοποιούν συνέδρια και συζητήσεις μέσω της οθόνης του υπολογιστή. Επιπλέον, να συμμετέχουν σε δημοψηφίσματα και έρευνες, να μελετούν κείμενα που βρίσκονται σε βιβλιοθήκες άλλων κρατών, να ζητούν, οποιαδήποτε στιγμή το θελήσουν, πληροφορίες ή συμβουλές από ειδικούς της επιλογής τους, οι οποίοι

βρίσκονται σε διαφορετικούς και μακρινούς τόπους, να εγχειριστούν με τη βοήθεια κάποιου ειδικού χειρουργού από μακριά.

Έτσι, το άτομο, με το άνοιγμα αυτό των ανθρώπινων συνόρων και τη διασύνδεσή του με μακρινούς τόπους και ανθρώπους, εκτίθεται σε ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον. Αναγκάζεται, λοιπόν, να διαχειριστεί διαφορετικά τον εθνοκεντρισμό¹ του. Το αν αυτό το πλεονέκτημα θα έχει θετικά αποτελέσματα, αν θα συμβάλει δηλαδή στην καλλιέργεια των δημοκρατικών και ανθρωπιστικών αξιών, στο σεβασμό της διαφορετικότητας των ατόμων, των λαών και των πολιτισμών, ή αν, αντίθετα, θα χρησιμοποιηθεί περισσότερο για να **κυριαρχήσει** ο δυνατός πάνω στον αδύνατο και να ικανοποιηθούν τυφλά οικονομικά συμφέροντα, αυτό είναι ζήτημα, στο οποίο δεν μπορεί να απαντήσει από μόνη της η τεχνολογία.

Όπως και να έχει πάντως το **πράγμα**, η άρνηση να αναγνωρίσουμε τις εξελίξεις και η αμυντική στάση, εξαιτίας του φόβου της διάβρωσής μας από τους άλλους, είναι μια λύση που οδηγεί στην απομόνωση. Από την άλλη πλευρά, χρειάζεται να επαγρυπνούμε και να αγωνιζόμαστε με θετικό προσανατολισμό και ωριμότητα, ώστε να γινόμαστε δημιουργοί της πραγματικότητας που θα καταξιώνει² τον άνθρωπο και όχι εκείνης που θα τον παγιδεύει, στην απληστία και την αλαζονεία, στον εγωκεντρισμό, στην αδιαφορία για το διαφορετικό, το Έτερο, αλλά και στην «ύβρι³» απέναντι στη φύση.

Α. Ράπτης – Α. Ράπτη «Μάθηση και Διδασκαλία στην εποχή της Πληροφορίας», τ. Α΄, Αθήνα 2007, σελ. 14-18 (Διασκευή)

---

¹ εθνοκεντρισμός: η τάση του ατόμου να χρησιμοποιεί τους κανόνες και τις αξίες της δικής του κοινωνικής ομάδας, ως μέτρο αξιολόγησης των κανόνων και των αξιών άλλων κοινωνιών.

² καταξιώνει: προσδίδει αξία

³ ύβρι: υπέρβαση των ορίων, αλαζονεία

ΘΕΜΑΤΑ

- A1.** Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου, χωρίς δικά σας σχόλια (80-100 λέξεις).

Μονάδες 25

- B1.** Να αναπτύξετε σε μία παράγραφο 60-80 λέξεων το περιεχόμενο του παρακάτω αποσπάσματος της τελευταίας παραγράφου του κειμένου: «**Από την άλλη πλευρά, χρειάζεται να επαγρυπνούμε και να αγωνιζόμαστε με θετικό προσανατολισμό και ωριμότητα, ώστε να γινόμαστε δημιουργοί της πραγματικότητας που θα καταξιώνει τον άνθρωπο και όχι εκείνης που θα τον παγιδεύει, στην απληστία και την αλαζονεία, στον εγωκεντρισμό, στην αδιαφορία για το διαφορετικό, το Έτερο, αλλά και στην «ύβρι» απέναντι στη φύση**».

Μονάδες 15

- B2.** Να εντοπίσετε τα δομικά μέρη της δεύτερης παραγράφου: «**Είναι πολλά τα επιτεύγματα ... πρωτόγνωρη σε έκταση πραγματικότητα**».

Μονάδες 6

- B3.** Να εντοπίσετε δύο σημεία επίκλησης στο συναίσθημα στην τελευταία παράγραφο: «**Όπως και να έχει ... απέναντι στη φύση**» και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 6

- B4. α.** Για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις, να βρείτε ένα συνώνυμο, που να αποδίδει το νόημα του κειμένου:
ανάπτυξη, πραγματοποιηθεί, κυριαρχήσει, πράγμα
(Μον. 4)

- β.** Για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις, να βρείτε ένα αντώνυμο:
παλαιότερων, συμμετέχουν, μακρινούς, άρνηση
(Μον. 4)

Μονάδες 8

- Γ1.** Σε ένα κείμενο (400-500 λέξεις), που θα δημοσιευθεί ως άρθρο στην ιστοσελίδα του σχολείου σας, να αναλύσετε ποια είναι, κατά τη γνώμη σας, τα θετικά και τα αρνητικά αποτελέσματα της χρήσης του Διαδικτύου στη ζωή μας.

Μονάδες 40

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε **μόνον** τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνον με μπλε ή μόνον με μαύρο στυλό ανεξίτηλης μελάνης**.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: **10.00 π.μ.**

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ